HEVOSET

Yhteistyö vaatii raviradoilta uuden oppimista

Raviratojen on pakko yhdistää voimiaan, kun kannattavuus ja talkootyön rajat ovat tulleet vastaan.

MT:n soittokierros raviradoille kertoo, että yhteistyössä on vuosien puhumisen jälkeen päästy sanoista tekoihin.

Hämeen kolmella pää- ja yhdellä kesäradalla on listattuna parikymmentä mahdollista yhteistyön kohdetta. Yhdessä toimien voidaan saavuttaa säästöjä ja tavoitella parempaa myyntiä kohdentamalla resursseja uudella tavalla.

"Mutta kaikkea ei voi toteuttaa kerralla", huomauttaa Pohjois-Hämeen Hippoksen hallituksen puheenjohtaja **Kristiina Ertola**.

Yhteistyökokeilu alkoi viime talvena. "Se opetti meille tapaa toimia yhdessä", hän toteaa.

Toinen kokeilualue, joka kattaa peräti kahdeksan Pohjanmaan ja Pohjois-Suomen rataa, on tehnyt vastaavaa perinpohjaista selvitystä. Se on vaatinut paljon keskustelua.

"Kuluttajien vaatimukset ovat muuttuneet. Aikataulu, hevosten ja ihmisten turvallisuus, rata ja puitteet. Että kaikki on kunnossa, se on vaativaa työtä", Pohjolan Hevosystävien puheenjohtaja **Kari Eriksson** painottaa.

Tämä tarkoittaa koko ravitapahtuman konseptoimista uudelleen, ettei vain "myydä voittajaloimia" tutuille yhteistyökumppaneille.

Hämeen radat ovat teettämässä asiakaskyselyä kokonaan uusien yhteistyökuvioiden kartoittamiseksi.

Kauanko talkoovoimaa riittää?

Nykyisellään maakuntaratojen henkilöresurssit on leikattu muutamaan henkilötyövuoteen. Talkootyön osuus on vastaavasti kasvanut.

Ertolan mukaan on selvää, että jossain kohtaa tullaan kipeään kysymykseen henkilöstöresurssien tiiviimmästä yhteissuunnittelusta.

"Onko radoilla oleva osaaminen se, mitä tarvitaan? Vastaava tilanne on muuallakin yhteiskunnassa. Tekniikan ja maailman muuttuessa työtehtävätkin muuttuvat."

"Kun ajetaan 40 ravipäivää niin kuin meillä Oulussa, kuinka pitkälle näin voi jatkua? Jos ihmisten hyvä tahto loppuu, ravien ajaminen jää tosi vähälle", huolehtii Eriksson.

Pohjoiset radat ovat lähteneet purkamaan asiaa työnjaolla. Eri toimintoja, kuten pelimyyntiä ja markkinointia, hankintoja ja kilpailutoimintaa, mietitään yhteistyössä. Sitten ratojen johtajista ja luottamusjohdosta sovitut vastuuhenkilöt neuvottelevat niistä koko alueen puolesta.

Itä-Suomessa samaa työtä on ratojen kesken tehty jo jossain määrin aiemmin.

Päällekkäiset pois kilpailupäivistä

Kaikki alueet panostavat myös pelimyynnin kehittämiseen. Totomyyjiä ja pelipistekummeja koulutetaan yhdessä Fintoton kanssa.

Itä-Suomen radat ovat lähteneet harjoittamaan tapahtumien ristiinmarkkinointia kahden pilottialueen tavoin. Etelärannikolla taas on rakennettu yhteinen kilpasarja.

Kilpailukalenterista karsitaan päällekkäisyyksiä idässä, pohjoisessa ja Hämeessä.

"Kun näkemykset ovat yhtenevät, niin päästään kyllä sopimaan. Pyritään siihen, ettei esimerkiksi Kuopiossa ravata perjantaina ja Jyväskylässä sunnuntaina", kuvaa Keski-Suomen Raviradan toimitusjohtaja **Kari Nyyssönen**.

Muualla paitsi etelän radoilla keskeinen tavoite on myös harjoittaa kausiajattelua: paikallisradat ajavat keskikesällä ja maakuntien keskusradat pitävät taukoa.

Ilmassa kysymysmerkkejä

Vermon hallituksen puheenjohtaja **Erkki Ala-Risku** näkee toistaiseksi yhteistyön hyödyt lähinnä pelimyynnin ja ristiinmarkkinoinnin kehittämisessä.

"Tässäkin mielessä on kyllä ilmassa suuria kysymysmerkkejä. Mitä tapahtuu peliyhtiölle?" hän pohtii viitaten hallituksen talouspoliittisen ministeriryhmän tahtoon liittää kolme rahapeliyhtiötä (Veikkaus, RAY ja Fintoto) yhteen 2017 alusta.

Riippumatta siitä, jatkuvatko hevospelit itsenäisinä, alan sisäiseen rahanjakoon kaivataan maakunnissa uudistusta. Muutoin tilanne jatkuu entisellään: kukin rata käyttää tototuloutuksensa ja Hippoksen toiminta-avustukset haluamallaan tavalla. Niukkuutta juustohöylätään, jotta pakolliset investoinnit saadaan tehtyä.

"Tarvitaan selvitys tuotonjaosta. Ilman sitä emme voi toimia aitona alueena", sanoo Kristiina Ertola.

"Nyt kun radoilla on yhteistä tahtoa, tarvitaan myös porkkanoita. Alueiden pitäisi saada myös jotain etua siitä, että ne ovat aktiivisia", sanoo Eriksson.

KAIJALEENA RUNSTEN

Raviratojen alueellinen yhteistyö

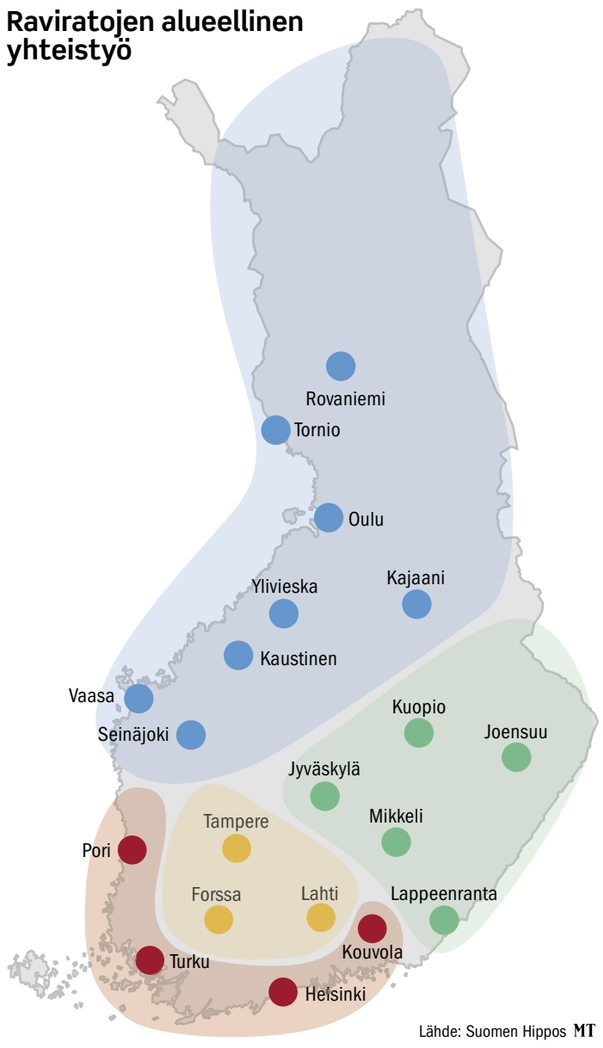

Lähde: Suomen Hippos MT

RAVIRADAT

600 ravipäivää ympäri vuoden

Raviratayhtiöiden itsenäisyydellä on pitkät perinteet: osa radoista on osakeyhtiöitä, osaa pyöritetään paikallisin järjestövoimin.
Maakuntaradoilla, joita on kartan mukaisesti 19, kiertävät viikonlopun valtakunnalliset kilpailut.
Vermo on maan päärata, joka saa ainoana järjestää keskiviikon T65-ravit.
Lisäksi totoa pelataan 23 kesäradalla.
Ravipäivien määrää on karsittu taantuman ja nettipelaamisen pudotettua pelivaihtoja - niitä on silti tänä vuonna 601.
Vermoa lukuun ottamatta radat maksavat palkkaa vain toimitusjohtajalle, kilpailusihteerille ja ratamestarille.
Muutamilla radoilla on jo näissäkin yhteismiehitystä.
Taloushallinnon palvelut moni ostaa Hippoksen tytäryhtiöltä, Hevostalous Oy:ltä.

Tahti ei ole pääasia, suunta tärkein

Suomen Hippoksessa ja peliyhtiö Fintotossa yhteistyötä pidetään välttämättömänä.

Suomen Hippoksen vt. toimitusjohtajana kuukauden päivät toiminut **Matti Lakkisto** kuvaa muutosta keskinäisestä kilpailusta alueelliseen yhteistyöhön pitkäksi henkiseksi prosessiksi.

"Yhteisten palvelujen tuottaminen on keskeistä, jotta lopputulos olisi valmentajille ja hevosten omistajille paras mahdollinen", hän muistuttaa.

Ravitalous työllistää suoraan noin 15 000 ihmistä, minkä päälle tulevat välilliset vaikutukset muun muassa rehuntuotantoon ja kaupan alalle. Lisäksi ala nojaa laajaan ja vireään harrastajajoukkoon.

Fintoton toimitusjohtaja **Pertti Koskenniemi** näkee alueiden välillä melkoisia eroja siinä, miten yhteistyö on edennyt.

"Mutta sillä, millä askelilla kehitys on lähtenyt liikkeelle, ei ole niinkään merkitystä. Oleellista on itse tekeminen."

Pelien myynnin ja kehittämisen näkökulmasta ongelmallista on tähän asti ollut se, että lähes joka radan kanssa on ollut omanlaisensa toimintamallit.

"Niin ei voida jatkaa. Resurssit vain hajautuvat, kun toimintaa on liian vaihtelevaa."

Koskenniemen mukaan yhteistyötä tehdään nyt virallisen kolmikannan kautta. Ohjausryhmä, johon kuuluu niin Hippoksen, Fintoton kuin kunkin alueen edustus, on vuoden alusta koonnut eri suunnista tulevia keinoja markkinoinnin, myynnin ja viestinnän edistämiseen.

"Tavoitteena on löytää yhteinen tapa toimia. Se ei ole vain pelipisteiden kouluttamista tai markkinointia vaan myös sitä, kuinka paljon ja millä tavalla ravit ylipäätään näkyvät julkisuudessa."

Turbulenssia johtopaikoilla

Ravitoiminnan talousongelmien syvyyttä heijastaa myös se, että niin Fintoto kuin Suomen Hippos ovat vaihtaneet toimitusjohtajaa vuoden sisään. Fintoto on oman vaihdoksensa jälkeen käynyt läpi yt-neuvottelut. Hippoksen toimitusjohtajan haku on vielä auki.

Suomen Hippoksessa vaihtui tänä keväänä merkittävä osa luottamusjohtoa, minkä vanavedessä päärata Vermon hallituksen puheenjohtaja erosi tehtävästään.

Myös ratojen toimivassa johdossa on vaihtoa. Vermo ja Turku ovat saaneet uudet toimitusjohtajat ja Tampereen Teivossa on myös toimitusjohtajan haku meneillään.

KAIJALEENA RUNSTEN

Kuninkuusraveissa tavoitellaan peliennätystä

Totopelien vuodesta 2009 jatkunut myynnin pudotus on taittumassa. Fintoton toimitusjohtaja **Pertti Koskenniemi** kertoo, että alkuvuosi on edetty budjetoituun nähden nollatahtia.

"Sitä voi jo pitää hyvänä tuloksena."

"Meillä on kesän suurkilpailuista mukavia kokemuksia. Niin Suur-Hollolassa kuin St.Michelissä ylitettiin viime vuoden myyntiluvut. Samaa odotetaan nyt myös Joensuusta", hän toteaa.

Viikonlopun Kuninkuusravit ovat vuoden suurin tapahtuma myös pelillisesti. Viime vuonna Porissa myyntiä kertyi 3,7 miljoonaa euroa.

Viime vuoden totosumma 231 miljoonaa

Viime vuonna totoa pelattiin kaikissa raveissa yhteensä 231 miljoonalla eurolla.

Osansa tämän vuoden tilanteeseen tekivät myös alkuvuodesta käydyt yt-neuvottelut. Niiden tuloksena Fintoton 43 työntekijästä kuusi joutui etsimään uusia töitä.

> Meillä on kesän suurkilpailuista mukavia kokemuksia. Niin Suur-Hollolassa kuin St.Michelissä ylitettiin viime vuoden myyntiluvut.
>
> **PERTTI KOSKENNIEMI**

KAIJALEENA RUNSTEN

Jakutianhevoset matkasivat Siperian saloilta Suomeen

MIEHIKKÄLÄ

Jakutianhevosia ei tiettävästi ole viety Venäjän ulkopuolelle – ei ennen kuin neljän jakutin lauma tuotiin Moskovan seudulta Suomen Miehikkälään.

Miehikkälässä asuvan **Kristina Mäkäläisen** isä on kotoisin Jäämeren rannalta Tiksistä, Siperiasta. Sieltä on matkaa Sahan tasavallan pääkaupunkiin Jakutskiin vain tuhat kilometriä.

"Iskä kertoi minulle lapsena jakutialaisista hevosista, jotka elivät villeinä ilman hoitoa 60 asteen pakkasessa", Mäkäläinen muistelee.

"Hän muistaa, että hänellä oli lapsena keltaisesta hevosennahasta tehdyt karvakengät. Hevoset olivat hänen mukaansa yleensä keltaisia ja valkoisia."

"Iskä sanoi myös, että Jakutiassa hevosten pitoa voi verrata lähinnä poronhoitoon Suomessa. Paitsi kulkuvälineinä, niitä käytetään myös lihan ja maidon tuotantoon", Mäkäläinen lisää.

Löytyivät Moskovasta

Yhdessä ystävänsä **Anu Tarmon** kanssa Mäkäläinen haaveili omasta jakutista. Kun elämäntilanne ja ruplan kurssi olivat oikeat, ystävykset lähtivät matkaan, Venäjälle hevosten ostoon.

"Hevosten kuljettaminen Siperiasta Pietariin on kallista ja hankalaa. Sitten netistä löytyi Moskovan seudulta ihminen, joka kasvatti jakutteja", venäjää osaava Mäkäläinen kertoo.

Ostajille kerrottiin, että jakutit ovat vähän normaalia sitkeämpiä hevosia, ja niillä voi ratsastaa aikaisemmin kuin tavallisilla hevosilla. Kenkiä ne eivät tarvitse. Tiedossa on kymmensenttinen talviturkki.

"Oli aika kokemus lähteä sinne, mutta hauska oli reissu. Olisiko siellä ollut kymmenen jakuttia, joista nappasimme neljä mukaan", sanoo Anu Tarmo.

Näistä neljästä yksi tamma, Myshka, oli syntyisin Jakutiasta. Sillä oli polttomerkit, ja sen korvat oli lovettu suomalaisten porojen tapaan.

Se jatkoi pian Suomeen tultuaan matkaa **Tinja Myllykankaan** Siperia-matkailuyritykseen Inariin, jossa mahdollisesti odotellaan ensi vuonna iloista perhetapahtumaa, mikäli ori Zardonis ehti onnistua suunnitelmissaan.

Vähään tyytyväisiä poneja

Ponit kesyyntyivät pian Suomeen tultuaan.

"Vähän kävimme syöttämässä leipää, niin ne alkoivatkin tulla lähelle. Ori on siellä takana ja komentaa niitä, pitää laumaa kasassa", Mäkäläinen toteaa.

Hänen omistamansa kaksivuotias Zardonis pitää nyt seuraa Tarmon tammoille Zolodinkalle ja Fialkalle.

"Tarkoitus olisi tehdä näistä käyttöeläimiä. Laittaa satulaa selkään ja ajaakin. Ne pärjäävät tosi pienellä ravinnolla ja syövät vaikka sammalta", Tarmo sanoo.

"Karva on ihan erilainen, kun sitä koskee. Suomenhevosen karva on tähän aikaan ihan sileä ja liimautunut hevoseen. Näillä se törröttää eri suuntiin", vertaa Mäkäläinen.

"Tuntuu, että siellä on kasvun varaa, nahka menee rullalle. Ehkä niiden pitää kerätä vararavintoa talveksi?"

Tulevaisuudessa ystävykset haluavat ehdottomasti päästä hevosostoksille Jakutiaan asti.

"Välimatkat saattavat tosin tuottaa ongelmia. Matkaa junaradan alkuun on Jakutiasta 800 kilometriä. Milläs me ponit saadaan sinne, jotta junalla pääsisi sitten 8-000 kilometriä Suomen rajalle", Tarmo pohtii.

SATU PITKÄNEN

SATU PITKÄNEN

Kristina Mäkäläisen (kuvassa) 2-vuotias ori ja Anu Tarmon kaksi tammaa aiotaan opettaa käyttöhevosiksi niin ajolle kuin ratsastukseen. Neljäs tuotu jakutti on jo matkannut uuteen kotiinsa Inariin.

Jakutianhevosien tunnusmerkkeihin kuuluu monien alkuperärotujen ja aasien tavoin selän yli kulkeva siima.

Alkuperäisrotujen selviytymisen avain piilee geeneissä

Luonnonvarakeskuksen professori **Juha Kantanen** tutkii, miten jakutianhevonen ja muut arktisilla alueilla elävät kotieläimet sopeutuvat elinympäristönsä karuihin oloihin.

Aikaisemmin hän oli mukana muun muassa virolais-suomalaisessa yhteistutkimuksessa, jossa selvitettiin hevosrotujen monimuotoisuutta dna-merkkien avulla. Sen ansiosta tiedämme, että jakutianhevonen on yksi suomenhevosen lähimmistä sukuroduista (MT 1.9.).

Edellytykset selviytymiselle

Nyt Kantasen johtama tutkimusryhmä pyrkii selvittämään eläinten selviytymistä arktisissa oloissa uudessa Arktinen arkki -hankkeessaan. Projektissa tutkitaan poroja, nautoja ja hevosia.

"On kiinnostavaa, miten arktisten alueiden eläinten genomi on niin mukautuvainen", Kantanen pohtii.

Genomi on eläimen tai ihmisen koko perintöaines.

Kantanen olettaa, että karuun ympäristöön sopeutuminen olisi tapahtunut kaikissa arktisilla alueilla elävissä eläinlajeissa samalla tavalla eli samat geenit olisivat edistäneet sopeutumista äärioloihin.

Tutkittavana on erityisesti eläinten rasvakudos, sillä juuri rasvalla on suuri merkitys arktisten eläinten selviytymisessä.

Hevosrotujen genomivertailua

Hankkeen yhteydessä Kantanen aikoo avata suomenhevosen koko genomin ja verrata sitä jakutianhevosen genomiin, joka on jo avattu Kööpenhaminan yliopistossa.

Genomivertailulla halutaan saada selville, mitä suomenhevosen esihistoriassa on tapahtunut ja milloin rodut ovat lähteneet erkaantumaan toisistaan perinnöllisesti.

Kantanen arvioi, että tutkimustuloksia voidaan käyttää hyväksi esimerkiksi suomenhevosen brändäämisessä.

Tutkimustulokset hyötykäyttöön

Tutkimusta tehdään Suomen Lapissa sekä pohjoisvenäläisen Arkangelin ja siperialaisen Eveno-Bytanjan alueilla.

Nelivuotisen hankkeen aikana tehtävä tutkimustyö edistää alkuperärotujen säilyttämistä rotujen alkuperäisissä olosuhteissa sekä ylläpitää maaseudun elinvoimaisuutta alueella.

Tutkimustulokset tulee Kantasen mielestä jalkauttaa käytäntöön siten, että tulokset ja niiden merkitys käydään läpi alkuperäisrotuja hyödyntävien ihmisten kanssa.

"Tutkimuksen tarkoituksena ei ole jäädä pelkästään akateemiseksi keskusteluksi."

TYTTI TERMONEN

JAKUTTI

Suomenhevosen lähisukulainen

Pienikokoinen jakutianhevonen kuuluu mongolian-, mezen- ja eestinhevosten kanssa suomenhevosen läheisimpiin sukulaisiin.
Viime vuonna valmistuneeseen tutkimukseen kerättiin dna-näytteet 17 hevosrodusta.
Näytteitä saatiin Suomesta, Virosta, Norjasta, Latviasta, Mongoliasta sekä Venäjältä Arkangelista ja Jakutiasta Siperiasta.
Mukana olivat myös Norjasta dølasin sekä vuono- ja pohjanhevosten geenit.
Lisätutkimusta tarvitaan tutkijoiden mukaan vielä Ruotsin, Ukrainan ja Venäjän alueen roduista.
Lähteet: Luke ja Suomenhevonen-tietokirja (Amanita 2014)